

ناگهان شعر

با شاعران افغانستان

سید ضیاء قاسمی

ای روح سرگردان سرگردان سرگردان
از بلخ تا قونیه، از بهسود تا تهرآن

گاهی ز مقدونیه سوی هند می آبی
گه سوی مصرت می بر ند از دامن کنعان

یک روز در بازار مکه تنگی از تو
از دست های تاجران برده آویزان

یک روز در شهر بخارا تنگی ای دیگر
بر تخت و بختی خوش نشسته با پیری رویان

حالاتویک ابری بدون دست و پا و سر
یک ابر، یک چشم به هر سوی زمین گریان

حالاتویک رودی که در عمق توماهی ها
همبازی ماه اند بین موج ها رقصان

حالاتویک بادی که حتی رد پاهایت
پشت تومی گردند در هر کوچه و میدان

«سید ضیاء قاسمی» نامی است که مردم
بان جدایت می کنند از اسم و امضاشان

حالا که هستی؟ در کجا آرام می گیری؟
ای روح سرگردان سرگردان سرگردان

سیده تکتم حسینی

لبخندی ز زندخزان ها به خاری ام
تقویم چار فصل پر از بی بهاری ام
گم کرده ام به ساحل تورا و چاه را
رودم ولی به دامن مرداب جاری ام
مثل پرند عاقبتم دام می شود
هر وقت که به حال خود می گذری ام
آدینه ها عقر به ها شاهند که
من هر چه نیستم همه چشم انتظار ای ام
دارم میان غصه و غم کم می آورم
و قتش رسیده است بیایی به یاری ام
باید خودت بیایی و کاری کنی که من
جان به لب رسیده ام و زخم کاری ام
این بار را به جای تو من گریه می کنم
محبوب من... بخند اگر دوست داری ام

قهار عاصی

خانه تاریک، دل باغ و بیابان تاریک
بی تو هر کوچه این شهر ک ویران تاریک

آسمان خسته و خورشید ز یافتاده
ماه آواره به دلگیری زندان تاریک

چه دیاری است دیاری که نباشی تو در آن
دامن آلوده تکفیر و گریبان تاریک

بی تو دل معبد توفان زده را می ماند
آستان ریخته، در سوخته، ایوان تاریک

باده تاریک و گلو گیر، سر نامه سیاه
و غم دوزخی یار، دو چندان تاریک

حسین حیدر بیگی

مرا چشمت بهار سبز و زیبای سمرقند است
خریدارم بگور فصل ارزانی خود چند است
مرا چشمت بهار و تاک انگور است در باور
مرا چشمت تمام رودها، جیحو و آروند است
دلت خوش باد و خوش بنشین و خوش بالا برو بالا
مرا با مسکلات لاشینی ها چه پیوند است
بهار خسته ام بشتاب سوی باغ قشلاقم
به استقبال تو بر پای، پامیرو دماوند است
بیار در غربت آوار گی هایم کمی حالا
که می دانی مرا با زخم بازویت چه پیوند است

غلط نویسیم

کمین/ کمینه: کمین صفات عالی کم و کم به معنای «کمترین» است و کمینه گونه آن است. این دو واژه در جمله ارزش یکسان دارند و می توانند جانشین یکدیگر شوند.

مخارج: این کلمه در عربی جمع مخرج یعنی «محل خارج شدن» است، ولی در دوره متأخر در فارسی، آن را به عنوان جمع خرج به کار می برند و اشکالی ندارد.

بر گرفته از کتاب «غلط نویسیم» ابوالحسن نجفی

نویسنده هایی که روی کاغذ پابه توپ می شوند

گزارشی درباره شاخه ادبیات ورزشی و نویسند ه ها و مترجم های سرشناسِ فوتبال در ایران از حمیدرضا صدر، داوود امیریان و عادل فردوسی پور تا محمد مایلی کهن و جواد خیابانی

الهه آرانیان

calture@khorasannews.com

منتشر کرده، چند کتاب فوتبالی پر مخاطب منتشر شده است. در ادامه از چند نویسنده و مترجم شناخته شده و آثارشان در حوزه ورزش فوتبال نوشته ایم.

■ ترجمه های پر فروش آقای خاص گزارشگر

شاید کمتر کسی با این گزاره مخالف باشد که عادل فردوسی پور، یکی از محبوب ترین گزارشگران و مجریان برنامه های ورزشی در دهه های اخیر است.

فردوسی پور که اهل نوشتن و ترجمه هم هست تا به حال دو کتاب درباره فوتبال ترجمه کرده است. «فوتبال علیه دشمن» نام کتابی از سایمون کوپر، نویسنده و ورزشی نویس بزرگ اهل انگلستان است که در زمان انتشارش، یعنی سال ۱۹۹۳ میلادی سر و صدای زیادی به پا کرد و برنده جوایز متعددی هم شد. عادل فردوسی پور این کتاب را در سال ۱۳۸۸ به فارسی ترجمه کرد و در بخشی از مقدمه کتاب نوشت:

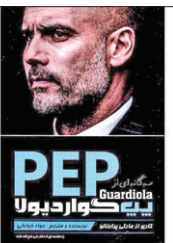
«فوتبال یعنی زندگی. روزی که یک اتفاق فوتبالی نیفتد، معنای یک روز نافرجام را دارد. انگار خورشید مثل همیشه غروب نمی کند!»

این کتاب در ۲۱ فصل نوشته شده و به نقش سرنوشته ساز فوتبال در کشورهای مختلف می پردازد. نسخه صوتی این کتاب با صدای عادل فردوسی پور سه سال پیش در ۲۴ آبان ۱۳۹۸ منتشر شد. دیگر کتابی که این گزارشگر ورزشی درباره فوتبال ترجمه کرده، «کتاب جامع فوتبال»، نوشته دیوید گلدبلت است؛ یک دایرةالمعارف پر و پیمان فوتبالی که اطلاعات فوتبال جهان را در شش فصل به علاقه مندان ارائه می کند.

فوتبال علیه دشمن
سایمون کوپر
ترجمه عادل فردوسی پور

■ از ترجمه خیابانی تا خاطره نگاری مایلی کهن
این گزاره مخالف باشد بدانید جواد خیابانی و مایلی کهن هم آثاری درباره فوتبال نوشته و ترجمه کرده اند! جواد خیابانی، گزارشگر شناخته

شده فوتبال تا به حال چهار کتاب در این حوزه ترجمه کرده که عبارتند از: «سه گانه ای از پپ گواردیولا»، «باشگاه میلیارد ها»، «سقوط امپراتوری فیفا» و «حواستوجع کن یورگن». محمد مایلی کهن، سرمربی پر حاشیه تیم ملی فوتبال و تیم های مختلف باشگاهی هم کتاب خاطرات خود را با نام «ناگفته های تیم ملی فوتبال ایران» در سال ۱۳۸۰ منتشر کرد. این خاطرات شامل ۵ فصل «انتخاب من»، «آغاز تمرینات»، «جام ملت های آسیا، مرحله مقدماتی»، «جام ملت های آسیا، مرحله نهایی» و «سرانجام ایران مرز پر گهر» است. مایلی کهن درباره این کتاب می گوید: «خیلی سال از انتشار کتاب گذشته است، اما من به یاد دارم در آن کتاب هر آن چه بر خودم و تیم ملی گذشت، نوشتم. از زمانی که ابلاغ سرمربیگری تیم ملی به دستم رسید تا بازی های تیم ملی در جام ملت های ۱۹۹۶ را نوشتم تا همه بدانند چه روزمان آمد».

■ زمان فوتبالی برای خواننده های نوجوان

داوود امیریان، نویسنده پر کار ایرانی با بیش از ۴۰ عنوان کتاب است و جوایز زیادی را در طول سال های فعالیتش به دست آورده است.

«جام جهانی در جوادیه»، یکی از آثار این نویسنده برای مخاطب نوجوان است که خواندنش یادآور کارتون فوتبالیست هاست. این کتاب داستان پسری به نام سیاوش است که در محله جوادیه تهران زندگی می کند. او به دلیل استعداد زیادش در زبان انگلیسی با پسر سفیر کانادا در ایران به نام الکس آشنا می شود. همین آشنایی هسته اولیه داستان جام جهانی در جوادیه را شکل می دهد. دیگر

رمانی که با حال و هوای فوتبالی منتشر شده، «رمق» نوشته مجید اسطبری است. این کتاب به بازی جنجالی و پر حاشیه ایران با اسرائیل در سال ۱۳۵۳ پرداخته است. «رمق» داستان جوانی است که برای دیدن این مسابقه به ورزشگاه می رود؛ مسابقه ای که به شدت با مسائل اجتماعی و سیاسی ایران در آن دوره گره خورده است.

■ کتاب های یک عشق فوتبال

زنده یاد حمیدرضا صدر یک عشق فوتبال به معنای واقعی کلمه و کسی بود که فوتبال را عین زندگی می دانست. وقتی پای صحبت هایش در برنامه های فوتبالی می نشستید، از اطلاعات فراوان و جزئی نگری هایش درباره تیم های فوتبال حیرت می کردید.

صدر، منتقد سینما هم بود و دستی در نگارش تاریخ هم داشت، اما کتاب های فوتبالی این پژوهشگر و مفسر فوتبال از پر مخاطب ترین آثار این حوزه است. «وزی روز گاری فوتبال» را در سال ۷۹ منتشر کرد، کتابی که تاریخچه ای از ورزش پر طرفدار فوتبال را ارائه و حضور فوتبال در زندگی مردم جوامع مختلف را روایت می کند. نویسنده در این کتاب، تجربه هایی را که در طول سال ها درباره فوتبال به دست آورده، در ۱۴ فصل نوشته است.

«پیراهن های همیشه» نام کتاب دیگری از حمیدرضا صدر است که در آن درباره بسیاری از بازیکن های پرافتخار فوتبال مانند دیوید بکام، زین الدین زیدان، جوزپه مئازا، آلفردودی استفانو، زلاتان ایبراهیموویچ، بابی چارلتون، پله و فرانتس بکن بائر تک نگاری کرده است. این تک نگاری ها که شاعرانه هم هستند، وزهای خوش و ناخوش و موفقیت ها و شکست های هر کدام از بازیکن ها را به تصویر کشیده اند. نسخه صوتی این کتاب هم با صدای پژمان جمشیدی، بازیکن سابق تیم ملی ایران در دسترس علاقه مندان است. کتاب دیگر حمیدرضا صدر با محوریت فوتبال، «پسری روی سکوها» نام دارد که جزئیات اتفاقات فوتبالی ایران در بیش از چهار دهه را به شکلی بی نظیر روایت می کند. این کتاب، وقایع نگاری زندگی ناموران فوتبال ایران هم هست. صدر در کتاب «نیمکت داغ» از سبک زندگی و نگاه حرفه ای ۳۴ مربی بزرگ فوتبال جهان نیز می گوید.

فوتبال علیه دشمن
سایمون کوپر
ترجمه عادل فردوسی پور

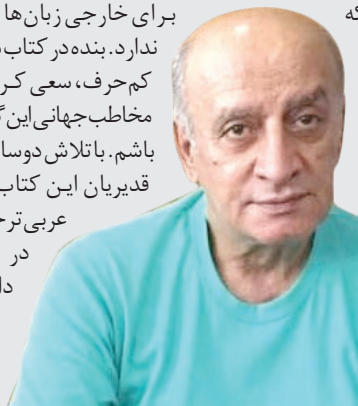
که با وجود استقبال دانشجویان غیر فارسی زبان هم رو به رشد. کاریکلماتور ما امروز در اروپای غربی بانام جملات کوتاه طنز شناخته می شود.

■ کاریکلماتور، بارزترین گونه زبان

گل هاشم می افزاید: کاریکلماتور، هنری روان شناختی، اجتماعی و سیاسی است که در عین کوتاهی تأثیرات عمیقی بر ذهن و نگاه مخاطب می گذارد. به باور من کاریکلماتور، بارزترین گونه زبان است که سعی در به چالش درآوردن فکر مخاطبان دارد. به اعتقاد من هر نوع تلاش فکری و خلاقیت زبانی برای تولید نمونه هایی تازه از این نوع ادبی ستودنی است. با نگاه دقیق به عنصر زنده و بالنده زبان، همچنین توجه خاص به مباحث گوناگون فلسفی، روان شناختی، اقتصادی و سیاسی می توان جملاتی نوشت که مردمی بودن و مردمی اندیشیدن را نشان دهد و این مقدمه ای برای انعکاس دغدغه های مردم است.

■ تفاوت کاریکلماتور گل هاشم با پرویز شاپور

سهراب گل هاشم درباره تفاوت های کاریکلماتور نویسی خود با پرویز شاپور به عنوان بنیان گذار این شاخه ادبی می گوید: پرویز شاپور در نوشتن، تحت تأثیر ژولیرت سیبرون بود، این نویسنده فرانسوی با آثارش ابتدا مخاطب را به تبسم و سپس به تعجب وادار می کند. کاریکلماتور پرویز شاپور هم از همین جنس است ولی بنده در کاریکلماتور هایم سعی می کنم مخاطب را با تبسم، وادار به تفکر کنم. بنده معتقدم کاریکلماتور باید مخاطب را به تفکر وادارد و او را در لایه های زیرین کاریکلماتور به نتایجی برساند، به طوری که مخاطب پس از کشف این معنای پنهان دچار لذتی دوست داشتنی شود.

بزرگ دنیا مانند چرچیل، گاندی، آبراهام لینکلن و... در سخنرانی هایشان از جملات کوتاه طنز ادبی استفاده می کنند که این جملات را می توان کاریکلماتور های زیبایی دانست.

بیش از صد عنوان کتاب کاریکلماتور منتشر شده است. از زمان پیدایش اینترنت، تعداد زیادی از مردم در سراسریمگی سرعت و کم حوصلگی محصور شده اند؛ در این میان به دلیل کمبود زمان برای مطالعه، کاریکلماتور بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در بسیاری از مقاطع تحصیلی دانشگاهی در رشته زبان و ادبیات فارسی، شمار قابل ملاحظه ای پایان نامه یا موضوع کاریکلماتور، نوشته شده است. وی در پاسخ به این سؤال که ویژگی های یک کاریکلماتور خوب چیست؟ می گوید: کاریکلماتور، الگوی باریک بینی، سنجیده گوئی و ایجاز است. سخنی است که در عین کوتاهی تأثیرات عمیقی بر ذهن و نگاه مخاطب می گذارد. این گونه ادبی، بسیار هوشمند و مانه شناس است و با سرعت زندگی بشر در عصر حاضر، تناسبی بارز و خیره کننده دارد پس می تواند در زمانی اندک، درون مایه های ژرف و تأمل برانگیز را به مخاطبانش منتقل کند.

زبان نویسی، چپش و ترکیب مناسب واژگان و کوتاه نویسی و استفاده صحیح از صنایع ادبی مانند ایهام از خصوصیات بارز یک کاریکلماتور خوب است. به عنوان مثال چند نمونه می آورم «زنبور عسل، نیش تلخی دارد»، «ریاضی را دوست دارم اما با جبر، مخالفم»، «آدم های خسیس، عاشق حرف مفت هستند»، «آدم های فقیر، نه مشت دارند و نه پشت». نویسنده کتاب «قلم کم حرف» در پاسخ به این سؤال که آیا در کشور های دیگر قالبی، شبیه کاریکلماتور داریم، خاطرنشان می کند: میمیکال نویسی و هایکو از جمله انواع نوشته های ادبی است که با پیشرفت های ادبی جهان امروز تناسب و توافق زیادی دارد،

بهره نیست اگر این روزها را قرن ایجاز و اعجاز بنامیم. حتی بسیاری از سیاستمداران

خبر

آیت... ر.تثیسی در آیین پاسداشت روز کتاب و کتابخوانی مطرح کرد:

لزوم برنامه ریزی روزانه برای کتابخوانی

آیت... ر.تثیسی گفت: از کارهای مهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایجاد دسترسی آسان به کتاب از طریق کتابخانه های عمومی و دیجیتال است. کتابخوانی برای جامعه ما ضروری است و باید برای آن برنامه ریزی جدی و روزانه انجام شود.

به گزارش ایراننا، آیت... سید ابراهیم رئیسی روز گذشته در آیین پاسداشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار در تالار وحدت، گفت: اگر بخواهیم میزان ارتباط یک جامعه با فرهنگ را بسنجیم، یکی از شاخص های مهم، کتاب و کتابخوانی است.

وی اظهار کرد: باید خیلی کتاب را اگرمی داشت. چندی پیش از دفتر حفظ و نشر آثار امام ۵۰ جلد کتاب برای من فرستادند؛ آثار امام نشان دهنده شخصیت ایشان است و فقیه بودن، عارف بودن و حکیم بودن امام از کتاب های مختلف ایشان قابل فهم است.

رئیس جمهور افزود: ابزار الکترونیک نمی تواند جای کتاب را بگیرد، این ابزارها برای جمع آوری اطلاعات و سهولت کار هستند اما تاکنون نتوانسته و نمی توانند جای کتاب را بگیرند و آن را به حاشیه ببرند.

آیت... ر.تثیسی، نبود کتاب در سبد خرید خانوارها را به دلیل قیمت آن مسئله مهمی دانست و گفت: از کارهای مهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایجاد دسترسی آسان به کتاب از طریق کتابخانه های عمومی و دیجیتال است. کتابخوانی برای جامعه ما ضروری است و باید برای آن برنامه ریزی جدی و روزانه انجام شود.

وی در ادامه با اشاره به اهمیت نقش کتابداران افزود: قشر فرهیخته کتابدار که بیشتر از بانوان کشور هستند، باید حمایت شوند.

یادداشت

زنجیره تکاملی سیاست، اقتصاد و زبان

نویسنده: دکتر یامان حکمت
در جهان امروز، عوامل تأثیرگذار بر توسعه، حفظ و محدودیت زبان با عواملی که در گذشته وجود داشت، تفاوت های زیادی دارد. در گذشته عوامل درون زبانی بر مسائل مربوط به زبان تأثیرگذار بودند به عنوان مثال در مهارت های نگارشی گویشوران، استانداردهای زبان برای استفاده داخلی و پیراستن زبان از کلمات بیگانه از جمله عوامل تأثیرگذار بر حفظ و نگهداری توسعه زبان در سطح منطقه به شمار می آمد؛ اما در عصر ما عوامل مؤثر بر تغییرات زبان شامل عوامل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی هر کشور می شود که هر کدام از این موارد در برگیرنده خرده عامل های متعددی است. همه مستولان کشور در سیاست گذاری های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی باید به این نکته توجه کنند که هر انداز ه سیاست های کلی کشور بر اساس توسعه و پیشرفت چیده شود به همان میزان، زبان فارسی می تواند توسعه یابد یا برعکس به هر میزان سیاست و اقتصاد ما در عرصه بین الملل در انزو و تحریم و غیاب باشد به همان میزان زبان ما نیز در عرصه بین الملل تحت تأثیر قرار می گیرد. نمونه بارز این نظریه کتب های از جملات منفی یا مثبت ناشی از این تصمیم گیری بر گسترش یا تخریب زبان فارسی توجه داشته باشند.

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان سفارش می پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

layout@khorasannews.com